

49/0,17

102348.

اقتصاد مقاومتی

از وادادگی تا ایستادگی

دکتر ابراهیم رزاقی

نشر مضمون

سرشناسه: رزاقی، ابراهیم

عنوان و نام پدیدآور: اقتصاد مقاومتی از وادادگی تا ایستادگی / ابراهیم رزاقی.

مشخصات نشر: تهران: مضمون، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۴۲۴ ص.

شابک: 978-600-5800-29-6

وضعیت فهرست‌نویسی: فیفا

موضوع: اقتصاد -- ایران

Economics -- Iran

موضوع: ایران -- سیاست اقتصادی - آینده‌نگری

موضوع: Iran -- Economic policy -- Forecasting

موضوع: ایران -- اوضاع اقتصادی - آینده‌نگری

Iran -- Economic conditions -- Forecasting

بندی کنگره: ۱۳۹۶ ۷۳ الف ۴/۷۵ HC

رده‌بندی ده: ۳۳۰/۹۵۵

شماره کتابشناختی ملی: ۳۹۹۲۷

اقتصاد - خانه - ن

از وادادگی تا ایستادگی

دکتر ابراهیم رزاقی

شمارگان: ۲۵۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

قیمت: ۷۵٬۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۸۰۰-۲۹-۶

تمام حقوق محفوظ است.

نشانی: تهران - خیابان شریعتی - بالاتر از پل سیدخندان - کوچه‌ی لادن - شماره‌ی ۲۷

www.mazmoon.com

info@mazmoon.com

هرگونه بهره‌برداری از این اثر و تکثیر تمام یا بخشی از آن، به هر نحو، منوط به اجازه‌ی کتبی ناشر است و متخلف به استناد قانون حمایت از مؤلفین و مصنفین ایران، تحت پیگرد قرار خواهد گرفت.

فهرست

۹	پیشگفتار.....
۱۵	بخش نخست.....
۱۷	شرایط جهانی و ضرورت اقتصاد مقاومتی.....
۱۷	پیشگفتار.....
۱۹	علل صنعتی نشدن همه‌ی کشورهای جهان.....
۱۹	بازدارندگی انگلستان.....
۲۱	بازدارندگی آمریکا و سیاست‌های تعدیل اقتصادی.....
۲۳	بازدارندگی نی‌های داخلی.....
۲۵	نظریه و عمل سرمایه‌داری.....
۲۷	آدام اسمیت و فریادش علیه.....
۲۸	نگاه دوگانه به انسان در سرمایه‌داری.....
۳۵	امریکا در آرزوی سلطه بر جهان.....
۴۰	دین‌زدایی جهانی.....
۴۳	واکنش در برابر جهانروایی سرمایه‌داری.....
۴۶	پسگفتار.....
۵۱	دانش اقتصادی چیست.....
۵۱	پیشگفتار.....
۵۳	فعالیت اقتصادی و تحول آن در پیش سرمایه‌داری.....
۵۳	از جمع‌آوری تا تولید خوراک.....
۵۴	از تولید اضافی تا توزیع.....
۵۷	فعالیت اقتصادی سرمایه‌داری.....
۵۷	تولید ماشینی.....
۵۸	بازرگانی با نقشی دوگانه.....
۶۱	غیرقابل تبدیل شدن اسکناس با طلا.....
۶۳	نقش دوگانه‌ی بانک‌ها.....
۶۴	بیگانگی در الگوی مصرف و بیگانگی با خویش و با همه.....
۶۷	نفت: چشم اسفندیار اقتصاد سرمایه‌داری.....
۷۱	پسگفتار.....
۷۵	باورها و عقاید و دگرگونی آن‌ها.....
۷۵	پیشگفتار.....
۷۷	باورها و دگرگونی آن‌ها.....

۷۷	در چستی باورها و عقاید.....
۷۹	گونگونى عقاید و باورها.....
۸۱	دگرگونى باورها و عقاید.....
۸۴	دگرگونى باورها با نگاهی فراتر.....
۸۹	مدیریت ذهن و باورها.....
۸۹	مدیریت ذهن برای دگرگونى مثبت باورها و عقاید.....
۹۴	پیچیدگی ذهن آدمی.....
۱۰۰	ناخودآگاه با خودآگاهی چندگانه.....
۱۰۱	جابه‌جایی اندیشه‌ها.....
۱۰۲	پس‌نار.....
۱۰۵	اندیشه‌ها: اقتصادی، مدیریت اندیشه‌ها و ابزارهای اقتصادی.....
۱۰۵	پیشگفتار.....
۱۰۷	اندیشه‌های اقتصادی امام (ره) و رهبری.....
۱۰۷	اندیشه‌های اقتصادی امام (ره).....
۱۱۲	اندیشه‌های اقتصادی رهبر.....
۱۱۹	برخی دیگر از اندیشه‌های اسلام: ایران: قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....
۱۱۹	در ادبیات عرفانی ایران.....
۱۲۰	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....
۱۲۶	الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در قانون اساسی.....
۱۲۷	برتری الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی قانون اساسی.....
۱۳۱	باورهای سرمایه‌داری و سوسیالیستی.....
۱۳۱	باورهای سرمایه‌داری.....
۱۳۷	دوره‌ی نخست سرمایه‌داری (از ۱۱۵۵ تا ۱۳۰۹ خ معادل ۱۷۷۶ تا ۱۹۹۱ م).....
۱۳۷	گام یا مرحله‌ی نخست سرمایه‌داری از دوره‌ی نخست.....
۱۳۸	گام دوم دوره‌ی نخست سرمایه‌داری.....
۱۴۱	دوره‌ی دوم سرمایه‌داری (از ۱۳۵۹ تا ۱۳۵۹ خ معادل ۱۹۳۰ تا ۱۹۸۰ م).....
۱۴۳	دوره‌ی سوم سرمایه‌داری (از ۱۳۶۰ خ معادل ۱۹۸۱ م تا کنون).....
۱۴۹	برخی مبانی نظری سرمایه‌داری.....
۱۶۲	مختصری درباره‌ی باورهای سوسیالیستی.....
۱۶۷	دو نگاه در مدیریت ابزارهای اقتصادی.....
۱۷۳	نارسایی در مدیریت و مدیران اقتصادی کشور.....
۱۷۴	معیارهای عام مدیریت در سخنان حضرت علی (ع).....
۱۷۹	پسگفتار.....
۱۸۳	تهاجم‌ها و واکنش به آن‌ها تا پیش از انقلاب اسلامی.....

۱۸۳	پیشگفتار.....
۱۸۷	پیش از تسلط نظام سرمایه‌داری.....
۱۸۷	تمدن و فرهنگ مقاومت و ایستادگی.....
۱۸۸	آخرین دوره‌ی شکوفایی اقتصادی ایران.....
۱۸۹	هجوم‌های نظامی و سیر قزوقی ایران.....
۱۹۰	هجوم‌های دیگر در دوره‌ی قاجاریان.....
۱۹۳	تسلط نظام سرمایه‌داری با کودتاهای نظامی.....
۱۹۳	کودتای انگلیسی ۱۲۹۹ رضاخان.....
۱۹۷	کودتای امریکایی ۱۳۳۲ محمدرضاشاه.....
۱۹۹	نتایج اقتصادی دوره‌ی پس از کودتای نخست پهلوی‌ها.....
۲۰۲	نتایج اقتصادی دوره‌ی پس از کودتای دوم پهلوی‌ها.....
۲۰۵	تأثیر اصلاحات ارضی در نیروهای اجتماعی.....
۲۱۵	پیشگفتار.....
۲۱۹	نتایج تهاجم نرم و سخت اقتصادی و فرهنگی پس از دفاع مقدس.....
۲۱۹	پیشگفتار.....
۲۲۳	سنجش عملکرد با مبانی ارزشی جمهوری اسلامی ایران.....
۲۲۹	عملکرد جمعیت و نیروی انسانی.....
۲۳۲	پیشگفتار.....
۲۳۵	عملکرد بودجه‌های سالانه‌ی کشور (جاری و عمرانی).....
۲۴۱	عملکرد نظام بانکی.....
۲۴۷	برآیند.....
۲۴۹	عملکرد کشاورزی.....
۲۵۵	برآیند.....
۲۵۷	عملکرد صنعت.....
۲۶۹	برآیند.....
۲۷۱	بهره‌برداری از کانسارها.....
۲۷۱	الف. کانسارهای غیر نفت و گاز.....
۲۷۱	پیشگفتار.....
۲۷۵	برآیند.....
۲۷۶	ب. کانسارهای نفت و گاز.....
۲۷۶	پیشگفتار.....
۲۸۴	برآیند.....
۲۸۷	بازرگانی.....

۲۸۷	الف. بازرگانی داخلی
۲۸۷	پیشگفتار
۲۹۶	برآیند
۲۹۷	ب. بازرگانی خارجی
۳۰۹	برآیند
۳۱۱	پسگفتار
۳۱۵	راهکارهای اقتصاد مقاومتی
۳۱۵	پیشگفتار
۳۲۱	مبانی نظری و ارزشی راهکارها
۳۲۳	راهکارهای اقتصاد مقاومتی در زمینه جمعیت و نیروی انسانی
۳۲۷	راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای بودجه‌ی دولت و برنامه‌های عمرانی
۳۳۱	۲۷
۳۳۱	راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای تبدیل بانک‌های سوداگر به بانک‌های تولیدگر
۳۳۳	راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای توسعه‌ی کشاورزی و صنعت
۳۳۳	الف. راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای کشاورزی
۳۳۶	ب. راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای صنعت
۳۴۳	راهکارهای اقتصاد مقاومتی در بهره‌داری از کانسارها
۳۴۳	الف. راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای بهره‌برداری از منابع نفت و گاز
۳۴۹	راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای بازرگانی و الگوی مصرف
۳۴۹	الف. راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای بازرگانی داخلی
۳۵۱	ب. راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای بازرگانی خارجی
۳۵۴	ج. راهکارهای اقتصاد مقاومتی برای الگوی مصرف
۳۶۱	پس‌گفتار: از برون‌زایی اقتصاد تا درون‌زایی آن
۳۸۷	چکیده و افزوده‌ی کتاب: اقتصاد مقاومتی
۳۸۷	الف. دشمن‌شناسی
۳۹۰	ب. فلسفه‌ی اقتصادی سرمایه‌داری
۳۹۵	ج. سیاست‌های تعدیل اقتصادی
۳۹۷	د. باورهای اقتصادی سیاست‌های تعدیل اقتصادی
۴۰۴	ه. پیامدهای اجرای سیاست‌های تعدیل اقتصادی
۴۱۳	و. جهان‌بینی، باورهای ارزشی و فلسفه‌ی اقتصادی جمهوری اسلامی ایران
۴۱۵	ز. راهکارها بر مبنای قانون اساسی

پیشگفتار

در درازای تاریخ بشری، پیش از تهاجم اقتصادی همواره تهاجم نظامی صورت می‌گرفت و پس از پیروزی اولیه‌ی نظامی، مهاجمان برای تکمیل پیروزی، شهرها و بندرها و به‌ویژه پایتخت را که هنوز مقاومت می‌کرد، محاصره می‌کردند و با قطع دادوستد با خارج، شکست‌خوردگان را وادار به تسلیم می‌کردند. هرچه نقاط مورد محاصره و تهاجم اقتصادی نسبت به خارج از منطقه‌ی خود به‌ویژه از نظر آب و خوراک وابسته‌تر بود و ذخایر کمتری داشت، آسیب‌پذیرتر و تهاجم مؤثرتر واقع می‌شد. ولی امروز پیش از هجوم نظامی و برای آسان‌تر کردن پیروزی نظامی یا بدون نیاز به هجوم نظامی، برای پیروزی تنها به تهاجم اقتصادی دست می‌زنند و به دلیل وابستگی اقتصادی و فرهنگی کشور مورد هجوم و به اعتبار سوابق به اتخاذ سیاست‌های اقتصادی مقاومتی، به هدف‌های خود می‌رسند. تا دوره‌ی پیدایش ماشین و تولید ماشینی به‌ویژه در شرایط تسلط نظام سرمایه‌داری بر آن، جز نقاط معینی در هر کشور، هیچ‌یک از نقاط کشورها به دلیل خوداتکایی در تولید و مصرف به‌ویژه خوراک و پوشاک، از تسلط اقتصادی در امان بودند. به همین دلیل عملاً پیروزی تهاجم اقتصادی در محاصره‌ی یک کشور امکان‌پذیر بود. ولی پس از رشد سرمایه‌داری که به‌طور ذاتی نظامی تهاجمی است و در پی تسلط آن بر زمین و تحویل تقسیم کار مورد نظر خویش بر جهان، پیروزی تهاجم صرفاً اقتصادی معنی‌دار شد. سرمایه‌داری پیشینه‌ی تمدنی برده‌داری در یونان و روم، نسل‌کشی بومیان آمریکا و برده کردن سیاه‌پوستان آفریقا و چند سده هجوم‌های نظامی و کشتار مردم در همه‌ی کشورهای جهان در گذشته و در دوره‌ی امپریالیسم را در کارنامه‌ی خود دارد. این پیشینه تمدنی درنده‌خویی و تبعیض نژادی بر روحیه‌ی تهاجمی سرمایه‌داری بسیار افزوده است. البته این بی‌رحمی نسبت به دیگران صرفاً مربوط به دولت‌های غربی نیست!

در تولید ماشینی، وارون تولید صنایع دستی و ابزارهای تولید آن که چهار محدویت فیزیکی انسان است، تولید می‌تواند به‌طور نامحدود انجام شود. این نامحدودی ذاتی تولید ماشینی در سرمایه‌داری، نیازمند دو شرط برای ماندگاری خود است: نخست وجود مواد اولیه برای تولید فزاینده و دوم وجود مصرف‌کنندگانی که بتوانند هزینه‌ی تولید و سود سرمایه کالاهای تولیدی را بپردازند. از طرفی هیچ‌کسوری و اصولاً کراهی زمین دارای منابع نامحدود نیست و به‌ناچار باید مواد اولیه را برای صنایع ماشینی از دیگر کشورها تأمین کند. از آنجا که سرمایه‌داری به‌طور ذاتی جامعه را از نظر درآمد و ثروت دوقطبی می‌کند و انباشت ثروت در دست اقلیت قرار می‌گیرد، در تولید نامحدود ماشینی، پیدا کردن مشتری برای کالاهای تولیدی در داخل ناکافی است و به‌ناچار بازاریابی در دیگر سرزمین‌ها و کشورها ضرورت پیدا می‌کند. این دو نیاز، کشورهای سرمایه‌داری

را به تهاجم به دیگر کشورها و ادار می‌کند. با توجه به پیشینه‌ی این تمدن که غیر خود را بربر و وحشی می‌نامد و آن‌ها را انسان‌هایی با حقوق برابر با خود نمی‌داند، سرمایه‌داری در رفع نیازهای دوگانه‌ی خود که پس از چند سده مستعمره کردن جهان با وقوع انقلاب صنعتی در انگلستان به قدرت رسید، برای رفع دو محدودیت مذکور به تهاجم نظامی و اقتصادی به کشورهای دارای منابع و بازار و سپس حتی علیه قدرت‌های دیگر سرمایه‌داری صنعتی پرداخت.

پس از پدیداری شوروی و رقابت میان دو اردوگاه سوسیالیستی و سرمایه‌داری که به از میان رفتن سلطه‌ی استعماری در کشورهای مستعمره انجامید، چگونگی تسلط بر کشورهای دارای مواد اولیه و انرژی مورد نیاز صنایع کشورهای سرمایه‌داری صنعتی و صدور مازاد تولیدات صنعتی به این کشورها از راه برسرکار آوردن دولت‌های سرسپرده با کودتاهای نظامی که گاه بسیار خونبار بودند، مورد رجه کشورهای صنعتی سرمایه‌داری قرار گرفت. وظیفه‌ی دولت‌های سرسپرده‌ی مذکور پیاده کردن الگویی سرمایه‌داری عموماً تجاری «تک‌محصولی» با نابودی صنایع بومی و رواج الگوی مصرف وابسته به این کشورها با دگرگونی فرهنگ ملی تولید و مصرف و شیوه‌ی زندگی این کشورها بود. در کشورهایی نیز که محصول صادراتی قابل توجه نبود، با دادن وام این هدف‌ها به عنوان توسعه دنبال شد. در واقع تمام نهادهای اقتصادی سلطه‌گران با کودتای پیش از آن و برسرکار آوردن دست‌نشانندگان خود همراه بود پس از جنگ جهانی دوم که برنده‌ی اصلی آن سرمایه‌داری ایالات متحده‌ی آمریکا بود، افزون بر تداوم سیاست با بر آوردن دولت‌های سرسپرده و تهاجم نرم، با ایجاد صنایع مونتاژ به دلیل پدیداری خودکاری بسیار در صنایع کشورهای صنعتی و امکان تولید کالایی معین در سرزمین‌های گوناگون، تهاجم سخت اقتصادی با ارسال ماشین‌آلات، قطعات، و مواد اولیه به آن کشورها صورت گرفت، که به دگرگونی ساختار اقتصادی ملی و شیوه‌ی زندگی این کشورها انجامید. رشد طبقه‌ی «ممتاز» در کشورهای «در حال توسعه» با افزایش نیاز آنان به کالاهای جدید سبب شد که یا مستقیماً این کالاهای وارد شوند یا به‌طور غیرمستقیم به واسطه‌ی واردات کالاهای داخلی و مونتاژ آن‌ها در داخل این کالاهای «تولید» شوند و این امر نیز منتهی به واردات کالاهای صنعتی این کشورها را افزایش داد. رفته‌رفته بر نیازمندی کشورهای «در حال توسعه» چنان افزوده شد که برای رفع آن، دولت‌های این کشورها حتی با داشتن استقلال سیاسی و نه سرسپردگی به غرب، خود با تمام توان به صادرات مواد خام که پیش از آن عدم صدور آن‌ها مشکل کشورهای صنعتی بود، اقدام کردند. به نسبت افزایش واردات کالاهای مصرفی صنعتی که پس از مدتی حتی محصولات کشاورزی را نیز شامل شد، مصرف وابسته‌ای در کشورهای غیرصنعتی از جمله ایران پدیدار شد که صادرات مواد خام هرچه بیشتر را ضروری ساخت. در این مرحله وابستگی ساختاری در اقتصاد این کشورها از جمله ایران پدیدار شد که از دو سو اختیار اقتصادشان را به دست کشورهای صنعتی داد: صدور مواد خام و نیمه‌خام هرچه پر حجم‌تر و واردات هرچه

پرحجم‌تر کالاهای مصرفی. در چنین شرایطی که اکنون اقتصاد ایران در این مرحله است، آسیب‌پذیری اقتصادی پدید آمد که به باور مهاجمان، کشور مورد هجوم اقتصادی تاب تحمل آن را زیر فشار دوگانه‌ی لایه‌های فراملی طبقات اجتماعی به دلیل سیاسی و مصرف‌کنندگان کم‌درآمد به دلیل کمبود و گرانی کالاهای مصرفی، ندارد. افزون بر این در نبود استقلال اقتصادی، عادت کردن مصرف‌کنندگان بسیار به الگوی مصرف وابسته، وابستگی تولیدکنندگان بسیار به خارج برای تهیه‌ی قطعات مواد اولیه و ماشین‌آلات، و وجود شبکه‌ی بزرگ واردکنندگان و توزیع‌کنندگان کالاهای خارجی نیز، عوامل داخلی موفقیت‌آمیز تلقی کردن تهاجم نرم و سخت اقتصادی از سوی مهاجمان است. افزون بر این که پایین نگه داشتن نرخ برابری دلار و ریال، در شرایط وجود تورم بالا در داخل، گستردگی و ژانسیون وابستگی اقتصادی کشور به خارج را شتاب بخشیده است. وابستگی به خارج افزون بر بستری تولیدی در شرایط ارزانی دلار صادرات تولیدات داخلی را دچار مشکل و تنگناهای سخت کرده است. با توجه به اندک بودن مالیات بر عایدی ثروتمندان که در الگوی توسعه‌ی سرمایه‌داری نولیبرال «ایرانی شده» امری عادی است، نقدینگی عظیم بخش خصوصی پدید آمده که به دلیل سود بالا و آسان، در فعالیت‌های غیرتولیدی به عاملی بسیار بازدارنده برای مقاومت در برابر تهاجم اقتصاد جدید شده است.

در چنین شرایطی، اعمال سیاست استقلال سیاسی و حمایت از ستمدیدگان دیگر کشورها به‌ویژه فلسطین که زیر ستم امریکا و گروه کشورهای متحد غربی آن هستند، و توسعه‌ی تحریم سخت اقتصادی علیه کشور را از سوی امریکا برای بازداشتن ایران از عدالت‌طلبی و استقلال‌خواهی به وجود آورده است. در این شرایط است که استفاده از اقتصاد مقاومتی برپایه‌ی الگوی پیشرفت قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و آنچه در وصیت‌نامه‌ی امام (ره) و اندیشه‌های رهبری بازتاب یافته است، برای از میان برداشتن وابستگی‌های اقتصادی و کاهش آسیب‌های ناشی از آن ضرورت پیدا می‌کند. آشکار است که با جهان‌بینی و سیاست‌های تعدیل اقتصادی سرمایه‌داری نولیبرال، با رفتار سودپرستانه‌ی اقتصادی و با مدیریت اقتصادی که خود پدیدآورنده‌ی وضع موجودند، نمی‌توان اقتصاد مقاومتی را به کار گرفت و به استقلال سیاسی دست یافت. این نوشته شامل هفت بخش به شرح زیر است:

در بخش یکم، «شرایط جهانی و ضرورت اقتصاد مقاومتی»، از عامل خارجی سخن می‌رود که سلطه‌گری در ذات آن است و یکی از مهم‌ترین شیوه‌های آن اکنون وابسته کردن اقتصاد کشورهای «در حال توسعه» به بازار جهانی است. وابستگی دوگانه، واردات کالاهای مصرفی و ضرورت صادرات پرحجم مواد اولیه و انرژی برای چنین وارداتی، شرایطی پدید آورده که افزون بر انتقال درآمدهای ارزی به خارج برای واردات، اشتغال نیز به خارج منتقل می‌شود. در چنین

شرایطی زندگی اقتصادی این کشورها زیر تأثیر بازار جهانی سرمایه‌داری و سلطه‌گران آن قرار گرفته است. در این وضعیت امکان هرگونه استقلال سیاسی و فرهنگی نیز از این کشورها سلب می‌شود و در صورت عدم تمکین دولتمردان از دستورها و خواسته‌های چند کشور مهاجم غربی به سرکردگی امریکا، تحریم‌های اقتصادی در صورت نبود مقاومت اقتصادی احتمال موفقیت مهاجمان را پدید می‌آورد.

در بخش دوم، «دانش اقتصادی چیست»، از این مقوله سخن می‌رود که دانش اقتصاد آن‌گونه که در دانشگاه‌های داخل و خارج تدریس می‌شود، دانشی همانند علوم ریاضی و طبیعی نیست بلکه دینی از گروه دانش‌های علوم انسانی و اجتماعی است. به همین دلیل نسخه‌پیچی برای همه کشورها، حتی با یک نسخه‌ی موفق اقتصادی در یک یا چند کشور، نمی‌تواند برای همه‌ی کشورها موفقیت‌آمیز باشد و به شکست می‌انجامد. از سوی دیگر، در بیش از یکصد و پنجاه کشور «در حال توسعه» سیاست‌های تعدیل اقتصادی سرمایه‌داری لیبرال امریکایی با مدیریت صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی پیاده شده که در همه‌ی این کشورها بیکاری، فقر، وابستگی، خروج سرمایه‌های مازاد و انسانی و فرهنگ‌زدایی ملی تشدید است. با این نتایج چگونه می‌توان الگوی مذکور را الگویی درست برای این کشورها دانست؟ ولی شوربختانه به‌کارگیری این الگو همچنان از سوی دولت ایران کشورها، صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی دنبال و با وجود نتایج اقتصادی و فرهنگی بر تداوم آن، ادامه می‌شود. اقتصاد سرمایه‌داری که دانش اقتصاد را به خود منحصر کرده و مسئول تشدید وابستگی‌های گوناگون از جمله وابستگی اقتصادی در بیش از یکصد و پنجاه کشور دنیاست، بدون توجه به آثار و رانندگی کارگیری این دانش بر رفتار انسان، بر محیط زیست، بر تهی‌شدن منابع طبیعی، بر افزایش نابرابری طبقاتی و گسترش بی‌عدالتی در جهان، خود را الگوی آرمانی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جلوه می‌دهد. با پیروزی انقلاب اسلامی و با چند دهه تأخیر پدیدآمدن بیداری اسلامی، واکنش‌های خشونت‌بار چند کشور غربی به سرکردگی امریکا، اقتصاد مقاومتی می‌تواند الگویی در خوری برای استقلال اقتصادی و تحقق عدالت اجتماعی در ایران و دیگر کشورها باشد.

در بخش سوم، «باورها و عقاید و دگرگونی آن‌ها»، از چیستی باورها و عقاید و دگرگونی آن‌ها سخن می‌رود. از آنجا که انسان بر پایه‌ی عقاید و باورهایش به پدیده‌های گوناگون واکنش نشان می‌دهد و رفتارش بر آن پایه انجام می‌گیرد، شناخت و آگاهی از عقاید گوناگون و مدیریت ذهن با هدف دگرگونی عقاید منفی و پذیرش عقاید مثبت می‌تواند تحولی اساسی در رفتار فرد، خانواده و کشور ایجاد کند. با توجه به این‌که امریکا برای چیرگی بر جهان به تغییر ملت‌ها و قبولاندن عقاید لیبرالیسم (آزاد از هر محدودیتی در پی حداکثر لذت و ثروت خود بودن) اقدام کرده و با یاری رسانه‌های تصویری ماهواره‌ای موفقیت‌هایی در بسیاری از کشورها داشته است، مدیریت ذهن با

هدف مقاومت و ایستادگی در برابر تهاجم مزبور و شناخت بیشتر عقاید و باورهای دینی و ملی، می‌تواند یاری‌رسان اقتصاد مقاومتی باشد.

در فصل چهارم، «اندیشه‌های اقتصادی، مدیریت اندیشه‌ها و ابزارهای اقتصادی»، از اندیشه‌های اقتصادی امام (ره) در وصیتنامه‌شان، اندیشه‌های اقتصادی رهبری، عقاید و اندیشه‌های اقتصادی اسلامی - ایرانی در ادبیات عرفانی و قانون اساسی از یک سو، و اندیشه‌ها و عقاید اقتصادی نظام سرمایه‌داری و سوسیالیستی سخن می‌رود. در این فصل بر تفکیک اندیشه‌ها و عقاید از ابزارهای اقتصادی تأکید می‌شود و به وجود دو نگاه در مدیریت اقتصادی و به‌کارگیری آن‌ها اشاره و در پی مقایسه‌ی عقاید و اندیشه‌های اسلامی - ایرانی با عقاید سرمایه‌داری، بر ضرورت پرهیز از مادی‌گرایی و تک‌بعدی کردن انسان که نتیجه‌اش بیراهی انسان و نابودی تمدن بشری، محیط زیست، زیست‌بوم کره‌ی زمین است، تأکید می‌شود.

در فصل پنجم، «تسلط سرمایه‌داران و واکنش به آن‌ها تا پیش از انقلاب اسلامی»، از تهاجم‌های پیش از تسلط سرمایه‌داران بر ایران و پس از آن سخن می‌رود. ویژگی تهاجم‌های پیش از تسلط سرمایه‌داری نظامی بودن آن‌ها، تحریمی ایران بود، درحالی‌که تهاجم دوره‌ی تسلط سرمایه‌داری به شکل کودتای انگلیسی‌رضاشاهی و کودتای امریکایی محمدرضاشاه انجام گرفت. این تهاجم افزون بر ایجاد محیط پر از تنش و وحشت به راجع رسمی و دولتی اندیشه‌های سرمایه‌داری، دین‌زدایی و تغییر فرهنگ دینی و ملی و سرانجام ازمه‌ی یحتمل بخش‌های اقتصادی ایران از هم و وابسته کردن آن‌ها به اقتصاد سرمایه‌داری پرداخت. در این دوره اقتصاد ایران از اقتصاد متکی به خود و درون‌زا به اقتصادی وابسته و متکی به خارج تبدیل شد و لایه‌های فراوانی طبقات اجتماعی به‌وجود آمدند که از تغییرات پدیدآمده دفاع می‌کردند و آن را «توسعه» و «پیشرفت» می‌نامیدند.

بخش ششم «نتایج تهاجم نرم و سخت اقتصادی و فرهنگی پس از دفاع مقدس» را بررسی می‌کند. گرچه شاید مهم‌تر از آثار ویرانگر اقتصادی که به وابستگی بیشتر اقتصاد کشور انجامیده آثار و نتایج فرهنگ‌زدایی ملی بر اثر اجرای سیاست‌های سرمایه‌داری در کشور پس از دوران دفاع مقدس باشد، تأکید بیشتر به دلیل عنوان کتاب بر آثار اقتصادی آن دوره است. دگرگونی در الگوی مصرف و در شیوه‌ی زندگی، تشدید وابستگی به خارج، صدور مقادیر عظیم نفت خام و مواد نیمه‌خام پتروشیمی و مواد معدنی برای واردات همه نوع کالاهای مصرفی با حجم زیاد صرفاً برای مصرف داخلی، اقتصاد ایران را در اقتصاد و بازار جهانی ادغام کرده است. این امر بسیاری از واردکنندگان و مصرف‌کنندگان به‌ویژه ثروتمندان و دولتمردان را هواخواه تداوم وضع موجود کرده است. درواقع نیروی درونی منافع خود را با منافع کشورهای سرمایه‌داری صنعتی مهاجم همسو می‌بیند و مشکل اقتصاد مقاومتی در درجه‌ی نخست قانع کردن اینان به دفاع و ایستادگی است.

در فصل هفتم «راهکارهای اقتصاد مقاومتی» بررسی می‌شود. با توجه به حیاتی بودن استقلال اقتصادی برای تداوم استقلال سیاسی و حفظ استقلال فرهنگی باید همگان در ایستادگی و دفاع در برابر تهاجم اقتصادی مشارکت کنند. در این راه افزون بر کاهش مصرف و حذف مصرف‌های تجملی و غیرضروری، باید تبدیل مواد خام و نیمه‌خامی که اکنون صادر می‌شود به کالاهایی با مصرف نهایی، تولید کالاهای مورد نیاز داخلی با دادن یارانه به تولیدکنندگان داخلی، و حذف یارانه‌ی پرداختی به واردکنندگان و تولیدکنندگان خارجی با ارز ارزان در دستورکار قرار گیرد. در نهایت، ستون فقرات اقتصاد مقاومتی با ایجاد صنایع ضروری به وسیله‌ی دولت پدید می‌آید و دولت باید مسئولیت واقعی اداره‌ی اقتصادی کشور را با توجه به محورهای اقتصاد مقاومتی بپذیرد.